

ПРОГРАМ РАДА СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ БИБЛИОТЕКЕ ЗА 2021. ГОДИНУ

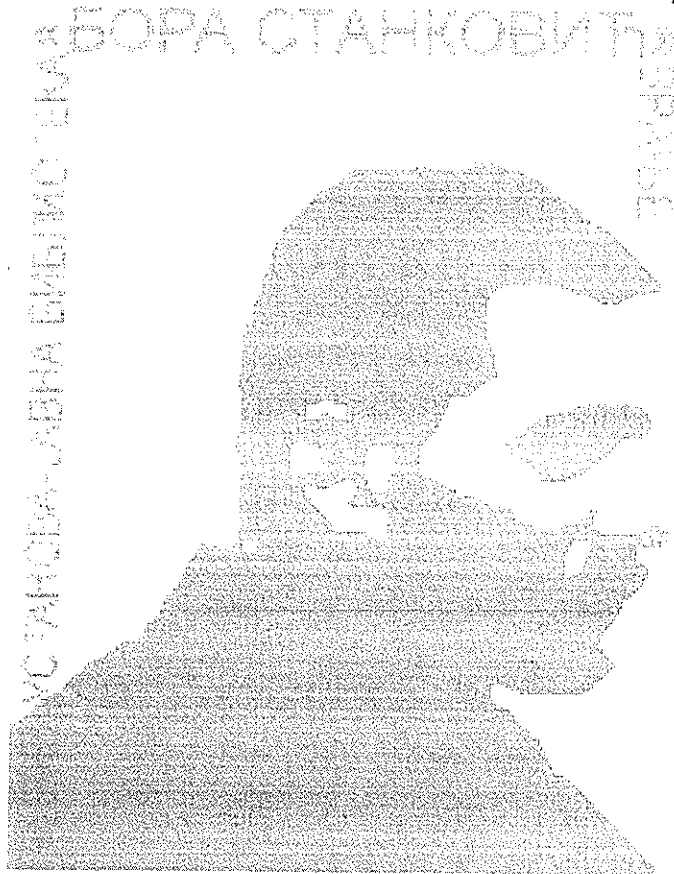
УСТАНОВА ЈАВНА БИБЛИОТЕКА
„БОРА СТАНКОВИЋ”

808

Број _____

Датум 26. 11 2020 год.

В Р А Њ Е

ДЕЦЕМБАР, 2020. године
ВРАЊЕ

Установа – Јавна библиотека
„Бора Станковић”
Иве Лоле Рибара бб, 17501 Врање
Тел/факс: 017/400-063; 415-611
e-mail: info@bibliotekavranje.rs
Бр.

Током више од сто четрдесет и једне године свога постојања и рада, Установа Јавна библиотека „Бора Станковић“ у Врању, најстарија институција културе у јужном делу Србије, матична библиотека за територију Пчињског округа, остварила је важну улогу у прикупљању, очувању, заштити, истраживању, проучавању, представљању и коришћењу писане културне баштине, дајући тако велики допринос развијању знања и ширењу, неговању и промовисању културних вредности.

Као јавна институција културе чији је оснивач Град Врање, Библиотека „Бора Станковић“ остварује општи интерес у библиотечко-информационој делатности и делатности заштите старе и ретке библиотечке грађе у складу са *Законом о култури*, *Законом о библиотечко-информационој делатности*, *Законом о старој и реткој библиотечкој грађи*, *Законом о обавезном примерку публикација*, *Законом о издавању публикација*, *Статутом* и другим подзаконским актима као и општим актима Библиотеке.

Специфична ситуација обављања библиотечко-информационе делатности у 2020. години због лоше епидемиолошке ситуације наставља се, по свему судећи и у 2021. години. Рад је организован под измењеним условима, уз придржавање свих епидемиолошких мера и строгих мера физичког дистанцирања. Наставићемо, као и до сада, да пратимо и придржавамо се свих упутстава и мера које прописује Влада Србије и надлежни локални органи, а у складу са тим утврђиваћемо и измене у начину организације рада.

ОСТВАРИВАЊЕ ЗАКОНОМ УТВРЂЕНИХ ФУНКЦИЈА

Према Закону о библиотечко – информационој делатности, другим законима и пратећим прописима и решењима Министарства културе Републике Србије, Установа Јавна библиотека “Бора Станковић” у Врању врши библиотечко-информациону делатност у библиотекама општине Врање и матичну функцију у библиотекама Пчињског округа и Косовско-поморавског региона. Наиме, Библиотека у Врању, Решењем Министарства културе РС (Сл.гласник бр.122/12), овлашћена је да обавља матичну функцију на подручју ова два округа. Матичну функцију у целом Косовско-поморавском региону, међутим, није могуће обављати из познатих разлога.

У 2021. години Библиотека ће стално радити на остваривању општих интереса у библиотечко-информационој делатности, као и у култури у ширем смислу. Поред своје основне функције и делатности прикупљања, обрађивања, позајмљивања, давања на коришћење и чувања библиотечке грађе и информација, пружаће и друге услуге у циљу задовољавања културних, научних и других потреба становништва без обзира на степен образовања, професију и доба узраста, а у циљу ширења знања, слободног приступа информацијама и њихове промоције

У координацији са Народном библиотеком Србије, Библиотека у Врању ће извршити више стручних увида и надзора над радом библиотека у општинама Пчињског округа, ради пружања стручне помоћи и контроле рада.

Као и до сада, Библиотека ће у 2021. години и даље радити на: увећању књижног фонда, осавремењавању услова рада и процеса рада, увођењу нових услуга, које су у складу са потребама локалне заједнице, односно даљој компјутеризацији и опремању Библиотеке новом опремом према важећим стандардима и могућностима средине.

Током целе 2021. године вршиће се формирање локалне базе података на серверу НБС и то на два начина: а) за публикације које имамо у фонду, а обрађене су у НБС - преузимањем постојећих записа и уписивањем инвентарног броја и сигнатуре наше библиотеке и б) за публикације које у Србији поседује само наша библиотека уносом потпуног записа у заједничку, па самим тим и локалну базу података.

Наставиће се са формирањем базе корисника врањске библиотеке у COBISS систему.

Библиотека ће инсистирати на набавци компјутерске опреме и у другим општинама у свом делокругу матичности, на компјутеризацији и континуираном раду у COBISS програму.

Библиотека у Врању ће настојати да изврши послове на регистрацији преосталих библиотека и обради података из програма Мрежа библиотека Србије (МБС).

Наставиће са активностима на популарисању књиге, неговању и развијању читалачких навика, уводећи нове форме представљања писаца, књига и културних садржаја уопште, као и иновативних садржаја који су у складу са тенденцијама у развоју библиотекарства, као и дигитализацији културне баштине града Врања. Као и претходних година, велика пажња ће се посветити развијању и реализацији културно-уметничког програма за децу.

Библиотека ће у 2021. години имати око 6.500 чланова који ће користити поред појединачних, класичних и иновативне библиотечке услуге.

У 2021. години Библиотека у Врању планира повећање обима свих услуга из основне, Законом утврђене делатности.

Програм, такође, предвиђа побољшање услова за извршавање програма и наставак модернизације.

1. НАБАВКА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Планирање набавке библиотечко-информационе грађе и извора Установе Јавне библиотеке “Бора Станковић”, за 2021. годину је у складу са знатно већим захтевима на плану избора и профилисања врсте нових публикација које ће бити набављене, са циљем да задовољи образовне, културне и информативне потребе свих категорија корисника

Приликом куповине нових књига водиће се рачуна о потребама корисника библиотечких услуга, али и о потребама Библиотеке да на својим одељењима има публикације из најразличитијих области људског знања. Оријентација набавне политике и у 2021. години биће праћење текуће књижевне продукције, куповина капиталних дела, обнова дотрајалих публикација, набавка стручне и приручне литературе. Приликом набавке најважније је наћи равнотежу између потреба које исказују корисници и едукације за коришћење квалитетних, али не увек најпопуларнијих наслова, у циљу формирања читалачког укуса и свести о перманентном образовању и интелектуалном напретку. Планирано је да се у току 2021. године настави сарадња са најзначајнијим издавачким кућама, као и да библиотекари

који учествују у набавци књига присуствују не само Међународном сајму књига у Београду, већ и другим сајмовима у земљи (уколико се организују због епидемије коронавирусом).

Библиотека ће у 2021. години користити, као и до сада, најповољније услове за набавку књига, сајамске и друге попусте, а посебан труд ће бити уложен у проналажење донација (у новцу или књигама) од стране међународних и домаћих организација, банака и сл. Нове публикације ће као и ранијих година бити набављене куповином, откупом Министарства културе, као и поклоном и разменом.

Имајући у виду минимум стандарда за годишњу принову библиотечке грађе, Библиотека би требало да набави 7500 књига. То међутим, није реално, будући да смо куповином и поклоном у 2020. години (податак је за 10 месеци) набавили око 4240 књига (поклоном Министарства културе – откуп 1642, куповином 248, поклоном дародаваца 2249, сопствена издања 4).

План да се у 2020. години приближи стандарду и набави 7500 књига, Библиотека није остварила, због већ познате финансијске и епидемиолошке ситуације. Услед нестабилне здравствене ситуације изазване новим коронавирусом, Библиотека је била принуђена да обустави и набавку дневних новина.

Обим средстава из буџета Града Враћа намењених куповини књига и периодике у Библиотеци у периоду 2010. до 2020. године је изразито недовољан и има тенденцију смањења. Недостатак буџетских средстава за набавку књига само се делимично надокнађује поклоном Министарства културе Републике Србије, као и прибављањем донација и поклона у чему Библиотека има континуирану активност.

Библиотека планира да у 2021. години из буџета Града Враћа набави 2000 књига, поклоном Министарства културе око 2000 и поклоном дародавалаца око 1000 књига. Овим бројем нећемо испунити стандард за набавку књига (који износи 5% у односу на почетни фонд), али ћемо сагледати потребе наших корисника за новим издањима.

2. ОБРАДА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

2.1 Монографске публикације

Одељење обраде и планирања набавке библиотечко-информационе грађе и извора биће и у наредној години задужено за пријем, физичку и стручну обраду као и расходовање књига намењених свим одељењима наше Библиотеке, функционисаће и даље као централни сервис координиране набавке библиотечко – информационе грађе -монографске публикације и централизоване обраде монографских публикација за фондове свих наших одељења.

Стручна обрада фонда монографских публикација ради се у сагласности са законским и подзаконским актима који регулишу ову материју у библиотекарству Србије. Библиотека планира обраду свих набављених књига за аутоматизовану базу података и у 2021. години.

2.2 Серијске публикације

Одељење периодике прибавља, обрађује, чува и даје на коришћење све периодичне публикације (осим оних завичајне тематике). Ту спадају дневне новине, недељници, часописи, магацини, листови и сва друга грађа која излази у серијама.

У 2021. години ће се наставити са континуираном набавком часописа. Нове публикације биће набављене куповином, поклоном, разменом и властитим издањима библиотеке. Пратити издавачку продукцију на локалу, упутити писмени захтев издавачима за достављање обавезног примерка. Много бољој набавци допринеће и

исказане потребе и интересовања корисника за одређену грађу из појединих области.

Планира се испитивање потреба и интересовања корисника (усмено, анкетом, упитником...). Планира се набавка часописа из области: књижевности, библиотекарства, економије, екологије, менаџмента, информатике, социологије, психологије, пољопривреде и др. Локална штампа и дневна штампа као пратилац свих збивања, биће и у 2021. години заступљена на Одељењу периодике. Наставиће се са обрадом фонда серијских публикација, саставних делова, чланака, некњижне грађе и др. Грађа обухвата: стари фонд, покон, сопствена издања, текући прилив и др. Наставиће се и са штампањем Књиге инвентара за серијске публикације из COBISSa.

3. КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКИХ УСЛУГА

Библиотека планира да у 2021. години региструје 6.500 нових корисник свих библиотечких услуга.

Да би се реализовао овај план, потребно је непрестано обнављати књижни фонд и богатити га актуелним насловима, као и користити различите начине мотивисања грађана на читање и коришћење фондова како наше, тако и свих библиотека на територији Републике Србије. Неопходно је подизање капацитета, како у стручном, тако и у техничком погледу.

Библиотека ће радити на увећању броја корисника и још бољој промоцији услуга и делатности. Понудом нових и квалитетних књига, сталним и увећаним приливом периодичних публикација, брзом и квалитетном услугом, као и љубазношћу и предусретљивошћу особља, настојаће се да се привуку нови корисници, али и задрже постојећи. Библиотека ће и даље пружати корисницима услуге коришћења интернета, међубиблиотечке позајмице и могућност фотокопирања, штампања и скенирања неопходних материјала.

4. ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОДРАСЛЕ

Одељење за одрасле је највеће одељење у Библиотеци, са најбројнијим књижним фондом, највећим бројем корисника и највећим бројем пружених услуга. Књижни фонд Одељења за одрасле има око 49.000 књига које су смештене у највећој просторији чији је капацитет максимално искоришћен. Стручни радници у Одељењу обављају велики број разноврсних послова које можемо сврстати у следеће категорије: рад са корисницима, рад са књижним фондом, набавка и промоција нових књига и опремање простора.

РАД СА КОРИСНИЦИМА

У 2021. години ће се наставити интензивирање политике колективних и повлашћених уписа за поједине категорије чланства која се показала успешном у претходним годинама, не само због повећања броја корисника, већ и због повећања утицаја библиотеке у локалној заједници. Током 2021. године ће се интензивирати рад са младима промовисањем и извођењем пројеката намењених овој категорији чланства. Сходно томе, испитаће се и могућност одвајања посебног фонда и простора намењених младима.

РАД СА КЊИЖНИМ ФОНДОМ

У току 2021. године стручни радници Одељења за одрасле обављаће све активности везане за сређивање књижног фонда: свакодневно узбучавање фонда по строго утврђеним библиотечким правилима, попуњавање фонда новим књигама,

премештање комплетног фонда у случају уградње новог намештаја.

НАБАВКА И ПРОМОЦИЈА ГРАЂЕ

И у току 2021. године наставиће се континуирано праћење и набавка нових издања свих издавачких кућа а у жељи да се изађе у сусрет потребама корисника посебна пажња ће се посветити насловима које корисници желе - дезидератима и актуелним и промовисаним насловима у медијима. На Одељењу ће се промовисање нових наслова, али и значајних датума и писаца вршити кроз изложбе.

5. ДЕЧЈЕ ОДЕЉЕЊЕ

Дечје одељење врањске библиотеке је пријатан простор за најмлађе кориснике. Ово одељење, својим радом обухвата децу предшколског узраста и ученике основних школа. Располажемо великим бројем књига намењених најмлађој читалачкој публици, од сликовница, које су прво и омиљено штиво предшколаца, преко школске лектире за ученике основних школа, забавних публикација, класичних и савремених тинејџерских романа, до референсне литературе. У складу са прописаним библиотечким стандардима, али и новим библиотечким тенденцијама, рад на овом одељењу се, из године у годину, пажљиво анализира, планира и спроводи. У време када различити садржаји окупирају пажњу најмлађе популације и одвлаче их од књига, библиотекари Дечјег одељења у сарањи са Активом наставника српског језика, Активом учитеља и Активом школских библиотекара организују разноврсне тематске и интерактивне радионице, акције, изложбе (Божићна, Светосавска, Осмомартовска, Ускршња), креативне радионице и тематски осмишљене посете библиотеци, у којима учествује велики број деце, садашњих и будућих чланова библиотеке.

ПЛАН РАДА ДЕЧЈЕГ ОДЕЉЕЊА ЗА 2021.ГОДИНУ

- * Повећати број чланова
- * Повећати број књига и часописа за децу
- * Интезивирати колективни упис ђака градских и приградских школа
- * Организовати посете деце из врањских вртића и школа
- * Организовати акцију којом Библиотека жели да истакне и награди највредније читаоце на Дечјем одељењу
- * Пружање стручне помоћи корисницима приликом проналажења потребне литературе
- * Подизати квалитет услуга које нудимо својим корисницима
- * Свакодневно сређивање књижног фонда
- * Уређивање простора и приређивање изложби
- * Израда годишњег статистичког извештаја о броју уписаних корисника, старосној структури корисника, броју долазака у библиотеку, броју издатих књига корисницима, структури издатих публикација
- * Израда пројеката у циљу побољшања квалитета услуга на Дечјем одељењу

6. ЗАВИЧАЈНО ОДЕЉЕЊЕ И СТАРА И РЕТКА КЊИГА

Библиотека “Бора Станковић” је Решењем о одређивању библиотека које обављају послове од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе (Сл.гласник РС бр.14/13) задужена да обавља послове од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе за све сопственике старе и ретке библиотечке грађе на територији града Врања и општина Босилеград, Сурдулица, Владичин Хан, Бујановац, Прешево и Трговиште. Библиотека је формирала Регистар и у 2021.години се наставља рад на проналажењу и евидентирању грађе код других сопственика, проучавању и

валоризацији грађе, категоризацији и вођењу регистара, као и пружању стручне помоћи сопственицима.

Библиотека планира наставак сарадње са антикваријатима ради набавке старе књиге, посебно оне која спада у Завичајни фонд, као и другог библиотечког материјала за Завичајно одељење.

Наставља се рад на разврставању грађе Завичајног одељења, комплетирању фонда књига. Наставак обимног посла дигитализације завичајног блага планирамо и у 2021-ој години.

7. ОДЕЉЕЊЕ ЗА СТРУЧНУ ЛИТЕРАТУРУ СА ЧИТАОНИЦОМ

Одељење за стручну литературу са читаоницом је одељење које чланови Библиотеке користе за студијски рад, за преглед грађе и публикације која се не износи из Библиотеке. Фонд Одељења је изузетно богат. Располаже богатом референсном збирком и литературом из готово свих области људског стваралаштва.

У 2021. години планиран је континуитет рада у односу на претходни период. Планира се још боља набавка књига у 2021. години, откупом Министарства културе Републике Србије, куповином публикација која ће се спроводити путем поступка јавних набавки, поклонима разних донатора и издавача. Планирамо да и даље пружамо стручну помоћ нашим корисницима у проналажењу и коришћењу грађе са Одељења. Наставићемо, као и претходних година, добру сарадњу са студентима и средњошколцима и пружити им помоћ у изради реферата, семинарских и матурских радова, свакодневно сређивање фонда, обављање међубиблиотечке позајмице која ће и надаље обезбеђивати високи квалитет услуге корисницима, (набавка књига које Библиотека не поседује, а кориснику су потребне), сарадњу са Народном библиотеком Србије, Библиотеком Матице српске и Универзитетским и библиотекама у високошколским установама.

8. КУЛТУРНА ДЕЛАТНОСТ

Сва одељења Библиотеке ће се укључити у организовање културних догађања, изложбама, поставкама, програмима, саветовањима итд. Библиотека ће, као и до сада обележити: Светски дан књиге, Дан писмености, Борину недељу, Дечију недељу, Месец књиге и Светосавску недељу, значајне датуме (годишњице рођења и смрти значајних личности, јубилеји). То су прилике да се одрже огледни часови у јавној библиотеци, књижевни програми, изложбе ликовних радова, да корисници, писци и библиотекари разговарају о књигама, да се препоручују омиљене књиге, читају одабрани текстови, рецитије, пева и глуми.

Планирани књижевни програми

1. Предавање у о оквиру обележавања годишњице ослобођења Враћа од Турака (31. јануар)
2. Књижевни сусрети у оквиру Светосавске недеље - писац за децу и писац за одрасле (јануар)
3. Обележавање Националног дана књиге (28. фебруар)
4. Борини књижевни дани (март)
5. Обележавање Међународног дана дечје књиге (2. април)
6. Обележавање Светског дана књиге и ауторских права (23. април)

7. Пројекат „Књига чува људе“ у оквиру кога је и обележавање Дана Библиотеке – (јун месец)
8. Књижевно вече у оквиру **Врањског културног лета** (август)
9. Сусрет деце са омиљеним писцем у Дечјем одељењу Библиотеке (септембар)
10. Књижевно вече у оквиру **Месеца књиге** (октобар)
11. Смотра документарног филма (фебруар, децембар)
12. Трибине, предавања, гостовања (током целе године)

Планиране изложбе:

- 1.Изложба нових књига и актуелних наслова из свих фондова
- 2.Изложба књига добитника Борине награде
- 3.Изложба Бориних дела у оквиру Борине недеље
- 4.Изложба књига и докумената из Завичајне збирке посвећене неком од знаменитих Врањанаца
5. Остале тематске изложбе поводом значајних датума и личности

Библиотека планира и расписивање конкурса за писање књижевних дела (песама, драма, прича) на врањском дијалекту.

Сарадња с медијима:

Наставити сарадњу са медијима као до сада, поводом праћења значајних догађаја, пропагирања библиотечких фондова, подстицања грађана на читање. Слати новости из врањске библиотеке за заједнички сајт библиотека и Инфо центар општине Врање. Поред локалних медија (РТВ, ОК радија, Врањска плус, итд.) треба користити и могућности интернета у свим сферама библиотечке делатности. Ажурирати сајт врањске библиотеке на адреси www.bibliotekavranje.rs. Интезивирати активности и обавештавање путем друштвено-социјалних мрежа.

Сарадња с другим организацијама

Библиотека планира да игра важну улогу у локалној интерсекторској сарадњи али и да јача контакте и сарадњу на националном и интернационалном нивоу. С обзиром на позицију Града Врања, културни прекогранични пројекти су шанса за програмски развој Библиотеке, а умрежавање са другим институцијама културе на локалу се сматра шансом за повећавање броја корисника библиотеке.

Проширење програма и извора финансирања

Запослени у Библиотеци у претходним годинама показали су спремност за пројектно деловање. Библиотека планира да настави са конкурисањем за средствима код републичких министарстава и других фондова, како би реализовала пројекте на локалу. Пројектно деловање представља шансу за разноврсније програме и финансирање библиотеке, а укључивање у токове модерног менаџмента у култури гарантује квалитетно дугорочно пословање библиотеке.

9. ОСТВАРИВАЊЕ МАТИЧНИХ ФУНКЦИЈА

Јавна библиотека “Бора Станковић” Врање обавља Матичне функције у библиотечко- информационој делатности на територији града Врања и општина Босилеград, Бујановац, Витина, Владичин Хан, Гњилане, Косовска Каменица, Ново Брдо, Прешево, Сурдулица и Трговиште. Матичну функцију у целом Косовско-поморавском региону, међутим, није могуће обављати из познатих разлога.

Матично одељење у оквиру Установе - Јавна библиотека „Бора Станковић“ врши функцију матичне надлежности која је регулисана Законом о библиотечко информационој делатности (Службени гласник РС бр. 52/11) и другим подзаконским актима, као и општим актима Библиотеке. Одељење спроводи надзор над стручним радом и условима рада у јавним, школским и специјалним библиотекама; води бригу о унапређењу и развоју делатности и стручном усавршавању; иницира, спроводи и координира активности значајне за рад и развој библиотека на подручју Пчињског округа; обједињује пословање у матичној библиотеци, прати домете библиотечко информационе делатности у Србији.

У 2021. години, Матична служба Јавне библиотеке „Бора Станковић“, у сврху развоја и унапређивања библиотечке делатности, у области остваривања законом дефинисаних матичних функција, планира следеће активности: надзор над стручним радом у библиотекама, регистрацију библиотека, пружање стручне помоћи, ажурирање нове базе МБС, стручно усавршавање, одржавање БИБЛИО програма (у школским библиотекама) и помоћ при успостављању COBISS система. У циљу унапређења целокупне библиотечке мреже Библиотека сарађује с локалном самоуправом, установама културе и образовања, физичким и правним лицима, прати стање и проучава потребе и услове рада у библиотекама и предлаже мере за унапређење рада уз дугорочну и краткорочну стратегију развоја.

Надзор

Стручни радници Одељења планирају надзор над стручним радом у 10 библиотека на подручју Пчињског округа. Надзори зависе од развоја епидемиолошке ситуације у Пчињском региону, првенствено, али и у целој земљи. Надзори ће бити извршени у три јавне, четири библиотеке основних школа, две библиотеке средњих школа и у једној специјалној библиотеци. Надзорима ће бити обухваћени организациони, просторни, кадровски и други услови за рад и развој библиотечко - информационе делатности у односу на важеће законске прописе, подзаконска акта, правилнике, упутства и стандарде који регулишу обављање библиотечко-информационе делатности у Републици Србији.

Број увида у стање и број стручних помоћи на терену зависиће од потреба и захтева библиотека Пчињског округа, као и процене Одељења за матичне послове.

Надзор, као праћење и проучавање услова рада у библиотечкој делатности и предлагање мера за побољшање услова рада у којима би требало да се остваре циљеви и задаци библиотечке делатности, један је од основних задатака матичне службе.

Радници Одељења ће пратити и проучавати стање, потребе и услове и на основу стеченог увида доносити закључке, предлоге и одлуке. Увид и помоћ се односе на просторно и стручно уређење, организацију рада, финансирање, стање библиотечког кадра и решавање статуса библиотека

Министарству културе и информисања Републике Србије и Народној библиотеци Србије ће, поред годишњег плана и програма рада реализације матичних послова,

редовно бити достављани детаљни шестомесечни и годишњи извештаји о раду Матичног одељења Установе - Јавна библиотека “Бора Станковић”. Записници о извршеним надзорима над стручним радом, увидима и пружној стручној помоћи библиотекама, са закључцима и предлозима мера, биће уредно достављани библиотекама у којима су вршени и Одељењу за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије.

Стручна помоћ

Пружање редовне стручне помоћи и консултације са библиотекарима представљају главни део инструктивног рада Матичног одељења и обухватају сваки вид стручне помоћи и обуке у библиотекарству (у просторијама Одељења, телефонским путем и електронском поштом): прикупљање, обрада, чување библиотечке грађе, ревизија, расход, смештај, припрема полагања стручног испита, оснивање библиотеке итд. Посебну стручну помоћ Одељење ће пружити у оквиру попуњавања електронских анкета - Подаци о библиотечком пословању за нову базу МБС (Мрежу библиотека Србије). Посебан вид стручне помоћи је одлазак у службену посету библиотекама по позиву, уколико је потребна стручна консултација ради налажења одговарајућег решења за правилан рад библиотеке или отклањање нејасноћа у самом приступу у раду стручног радника или библиотеке. О стручним помоћима се пишу извештаји и наводе предложене мере за унапређење рада библиотека. Стручни радници Одељења ће пружити стручну помоћ свима који се обрате за помоћ у најкраћем могућем року и у складу са другим планираним обавезама.

Све услуге које могу да се обављају путем интернета, телефона и без физичког контакта настојаћемо да и даље одржавамо, проширујемо и унапређујемо у што краћем могућем року и у складу са другим планираним обавезама. Сусрети у библиотекама су одложени за време када се стабилизује епидемиолошка ситуација и ризик од личних контаката буде сведен на минимум.

Вођење регистра

Планира се регистрација нерегистрованих библиотека у основним и средњим школама, специјалним библиотекама, установама и предузећима; проналажење и регистровање новооснованих библиотека; вођење регистара библиотека за подручје матичности и других евалуационих евиденција и достављање документације о регистрацији и променама НБС. Библиотекари Одељења и даље ће редовно претраживати релевантне изворе података ради проналажења нерегистрованих библиотека.

Наставиће се са прикупљањем и прослеђивањем Извештаја о раду јавних библиотека за 2020. годину и Програма рада јавних библиотека са подручја наше матичности за 2021. годину. На плану комплетирања документације јавних библиотека за Централни регистар наставићемо редовно контактирање библиотека у циљу ажурирања документације о директорима јавних библиотека и прикупљања Статута јавних библиотека усклађених са *Законом о култури*.

МБС Мрежа библиотека Србије

Електронска база, постављена 1997. године, пренета је крајем децембра 2019. у нови електронски програм, који представља ажуран и функционалан дигитални сервис неопходан за руковођење и унапређење библиотечко-информационог система

Републике Србије. Од 2020. године урађена је нова апликација за дигиталну базу Мрежа библиотека Србије (МБС). Савремена и унапређена електронска база података веома је значајна за НБС и библиотечко-информациони систем целе Србије јер представља први и нужан корак ка успешном пословању библиотека у савременом дигиталном окружењу.

За следећу годину планирамо прикупљање и уношење у нову базу МБС података о библиотечком пословању 84 библиотеке са новим подацима о раду библиотека у 2020. години. Програмски пакет МБС обухвата податке о библиотекама према важећим Стандардима (*Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко информационе делатности* (Сл.гласник РС бр.39/13) и Правилнику (*Правилник о ближим условима за обављање библиотечко информационе делатности јавних библиотека* (Сл. гласник РС бр. 13/13) и на тај начин прати и приказује стање, обим и структуру библиотечке делатности. У електронску базу за сваку библиотеку се уносе подаци о простору, фонду, набавци библиотечке грађе, о библиотечкој, рачунарској и комуникационој опреми библиотеке, затим о смештају, коришћењу библиотечке грађе и услуга, организацији библиотеке, финансирању, библиотечком кадру, завичајној збирци, стручном усавршавању библиотечког кадра. Подаци се уносе у базу МБС и прослеђују Народној библиотеци Србије, а НБС даље Републичком заводу за статистику.

Стручно усавршавање

Планирани програми стручног усавршавања усклађени су са *Правилником о сталном стручном усавршавању у библиотечко информационој делатности* („Службени гласник РС“ број 18/13). Минимални обим сталног стручног усавршавања на годишњем нивоу прописан *Правилником о сталном стручном усавршавању у библиотечко-информационој делатности* износи 6 часова за све запослене у мрежи. Имајући у виду законску обавезу непрекидног старања о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака, Матично одељење планира реализацију два акредитована програма образовне обуке напредног нивоа. Са Одељењем за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије биће настављене даље редовне и интензивне стручне консултације.

Библиотекари Одељења ће и даље радити на прикупљању података о акредитованим семинарима, а информације прослеђивати свим директорима народних библиотека, као и библиотекама основних и средњих школа, јавним и специјалним библиотекама. Пријаве заинтересованих кандидата редовно се ажурирају и обрађују, а подаци се уносе у базу за стручне активности запослених радника Библиотеке, ради праћења њиховог стручног усавршавања. У плану је да (као и претходних година) неки од програма буду изведени у нашој Библиотеци. У сарадњи са Библиотекарским друштвом Србије и Народном библиотеком Србије, планирамо више семинара и предавања у Врању за Пчињски округ током године (најмање два семинара). Посебан значај се придаје организовању акредитованих семинара за школске библиотекарске, како би им се омогућило сакупљање бодова за лиценцу, као и активно учешће библиотекара нашег округа на саветовањима, предавањима и семинарима (благовремено обавештавање, предлагање и прослеђивање информација).

Библиотека „Бора Станковић“ ће, уз помоћ Матичног одељења, обављати усавршавање кроз реализацију различитих едукативних програма, обука и консултација с дефинисаним темама, припремљеним наставним материјалима и најстручнијим предавачима. Нагласак је на практичном аспекту тема, па ће се рад махом одвијати у

облику радионица и семинара намењених обуци за одређене послове. Сваки програм биће опремљен одговарајућом литературом и приручницима.

Стручни испит

Стручни радници Одељења редовно прате рад и услове кандидата за полагање стручног испита. Вршиће се припрема кандидата за полагање стручног испита према Правилнику (*Правилник о Програму стручних испита у библиотечко информационој делатности, начину њиховог полагања и висини накнаде за рад чланова Комисије за полагање стручних испита* („Службени гласник РС“,бр.123/2012). Редовно ће се реализовати комуникација и обавештавање кандидата о роковима за полагање стручног испита у Народној библиотеци Србије и пружати стручна помоћ при проналажењу одговарајуће стручне литературе и при избору тема за писани рад.

Остале активности

- Учешће запослених на стручним скуповима, семинарима, конференцијама у земљи и иностранству (БИБЛИОНЕТ 21, ИФЛА, ЗМБС, БДС, итд.) као и на другим скуповима из области културе, образовања и информисања;
- Организовање семинара, курсева и предавања на разне теме из области библиотекарства и информатике за потребе стручног усавршавања запослених у Пчињском региону;
- Анкетирање библиотекара свих јавних, школских и специјалних библиотека на подручју Пчињског региона, ради увида у њихове едукативне потребе и организације одговарајућих семинара и предавања који би им пружили неопходна знања и информације;
- Организовање семинара за школске библиотекарске; Уколико буде заинтересованих, биће и гостовања по позиву;
- Обука на терену за коришћење БИБЛИО програма за стручне раднике школских библиотека;
- Посета библиотекама и другим институцијама од значаја за развој професије;
- Учешће у раду секција и комисија у оквиру Библиотекарског друштва Србије;
- Наставиће се сарадња и практична размена искустава с другим матичним библиотекама, а све у циљу унапређења трајног и систематског рада на развоју библиотечко-информационе делатности. Посебна пажња биће посвећена размени искустава у области дигитализације библиотечко-информационе грађе и извора, као дела културног наслеђа;
- Радници Матичног одељења настављају традиционалну и професионалну сарадњу и са библиотекама које нису у мрежи библиотека Пчињског округа: Библиотека Филозофског факултета у Нишу, Библиотека Учитељског факултета, Библиотека Високе школе примењених струковних студија, и др.
- Откупом публикација Министарства културе Србије за јавне библиотеке такође координира матична служба библиотеке.

10. ОГРАНЦИ БИБЛИОТЕКЕ

Библиотека има пет огранка: у Доњем Врању, Власу, Врањској Бањи, Ратају и Вртогосу који служе становништву тих и гравитирајућих насеља за задовољавање

културних и информационих потреба. Осим огранака Библиотеке у свим насељима нема других установа културе која раде у континуитету током целе године.

11. ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ

Библиотека у 2021-ој години планира интензивнију и садржајнију сарадњу са свим образовним установама на подручју наше општине. Продубљивање сарадње са предшколском установом у виду организованих посета (предшколске групе) и ликовних радионица са изложбама, затим сарадње са основним школама која подразумева осим традиционалних и нове видове приближавања библиотеке ученицима, кроз креативне радионице најразличитијих садржаја, тематске изложбе, дружења са дечијим писцима, и др. Са ученицима средњих школа планирамо организовање ликовних и литерарних конкурса поводом значајних датума или догађаја, тематске разговоре (о прочитаној књизи, причи, итд.), док са високошколским установама планирамо организовање различитих трибина и предавања на актуелне теме. Библиотека ће организовати и предавања и радионице на тему информатичке писмености и улоге нових технологија у друштву знања.

12. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Библиотека је претходних година остварила значајан помак у издавачкој делатности, објављивањем књиге-монографије знаменитог Врањанца Јована Хаџивасиљевића, затим публикација наших суграђанки Марине Јањић и Слајане Недељковић, неколико каталога и флајера.

Планира се интензивнији рад у издавачкој делатности, у складу са финансијским средствима.

13. РЕВИЗИЈА КЊИЖНОГ ФОНДА

Библиотека у току следеће године планира завршетак редовне ревизије целокупног фонда монографских публикација. Будући да је ревизија један од најсложенијих законом предвиђених послова који је свака библиотека дужна да у прописаном року извршава, веома су важне припреме, избор метода у складу са Упутством Народне библиотеке Србије о ревизији и отпису библиотечке грађе, као и пажљиво планирање самог тока да би се цео посао обавио ефикасно, са крајњим циљем да се о фонду добију веродостојни подаци.

Ревизијом се утврђује стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечко-информационе грађе и извора која је власништво библиотеке, правна заштита и актуелност библиотечких фондова.

„Припремама рада на ревизији, поступком ревизије, окончањем ревизије и презентирањем резултата ревизије руководи директор, односно управник библиотеке или друге установе која обавља библиотечко-информациону делатност или друго лице које он овласти“ - Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима (Сл. Гласник РС, бр.47/13)

14. ЗАШТИТА КЊИЖНОГ ФОНДА

Наставиће се предузимање све законом предвиђене мере чувања библиотечке грађе (заштита од влаге, светлости, физичких, биолошких, хемијских и других узрочника, од пожара и др.) у складу са Законом.

Просторни капацитети Библиотеке су максимално попуњени што захтева хитније решење адекватног смештаја публикација.

Током 2021. године Библиотека ће настојати да обезбеди што повољније услове за смештај и заштиту публикација, што подразумева: простор и опрему, осветљење, исправне инсталације, редовно одржавање хигијене, као и предузимање мере заштите од пожара.

Вршиће се заштита библиотечког материјала, нарочито периодике и некњижних јединица грађе, фасциклирањем периодике, улагањем фотографија и разгледница у адекватне фолије и аудио-визуелне грађе у одговарајуће полице и држаче. Као мера заштите дневних и недељних новина вршиће се корицење имајући у виду значај ове архивске грађе и Закон.

Посебан вид заштите фонда је скенирање грађе, тако да ће се најугроженији наслови старих и ретких публикација, као и завичајних издања израдити у дигиталном формату.

Планирана је дезинфекција, дезинсекција и дератизација простора.

Предузимаће се све потребне и прописане мере противпожарне заштите предвиђене Правилником о противпожарној заштити, а у складу са Решењем Одељења ПП полиције.

15. УВОЂЕЊЕ МОДЕРНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

У информационом друштву 21. века, савремене технологије играју значајну улогу у пословању библиотека. У циљу пружања услуга корисницима Интернета, Библиотека је успоставила веб-портал www.bibliotekavranje.rs који садржи многе могућности за комуникацију са корисницима и пружање библиотечких услуга путем

Интернета (“e-mail” листе за обавештавање о новим насловима и догађајима, дигитализован део локалне збирке, сервис “питај библиотекара”, динамичке претраге, интегрисан “Кобис” за ЈБ “Бора Станковић”, итд. Веб-сајт ће промовисати квалитетне текстуалне садржаје и мултимедијалне садржаје и тако креирати специфичне интернет базе.

Планира се пружање других интернет библиотечких услуга корисницима, које нису директно повезане са веб-порталом, као на пример: претраживање стручних база података на Интернету, коришћење и афирмација сервиса као што је “Гугл академик”, али и националних сервиса “Кобис”, “Кобсон” и других. Ова програмска ставка подржана је и обезбеђивањем нове рачунарске опреме, у складу са могућностима Библиотеке.

16. ПРОГРАМСКИ ПАКЕТ КОБИС

Програмски пакет – COBISS-Кооперативни онлајн библиографски систем и сервис, је флексибилнији од досадашњег БИБЛИ-а и омогућава да сами корисници претражују базе података библиотека на широј територији, чиме смо постали део пројекта **Виртуелна библиотека Србије**. Нови програмски пакет изискује стално побољшање досадашње рачунарске мреже, већа материјална улагања, као и даљу едукацију радника. Едуковани радници за рад у овом новом и садржајнијем програму су

унели већину фонда у нови систем, а унос целокупног фонда планирамо да се заврши у текућој години (унос фонда у огранцима Ратаје и Власе).

Да би Библиотека, као модерна културна установа испунила своје законом предвиђене функције, потребно је побољшати услове за извршавање програма и наставити модернизацију.

- Библиотека поседује две мреже. Једна мрежа има 19 десктоп рачунара и покрива Интернет читаоницу и Амерички кутак. Друга мрежа има 10 десктоп рачунара и служи за обављање библиотечких делатности. Неколико рачунара у мрежи је дотрајало и старији су од десет година, па би их требало заменити новим.

- Библиотека је од 1. јула 2019. године успоставила прелазак на Cobiss3 позајмицу у Централној библиотеци (Одељење за одрасле и Дечије одељење) – задуживање корисника преко Cobiss3 система. Од 1. јула 2020. године успостављен је сегмент Cobiss3 позајмица и у огранку у Доњем Врању. За ову сврху користимо укупно шест приступа за истовремену каталогизацију монографских и серијских публикација и за Cobiss 3 позајмицу, које плаћа Министарство културе (два, плус два бесплатна) и Оснивач – Град Врање (један, плус један бесплатан). Од опреме је набављено: три бар код читача за сваки позајмни пункт по један, три пост принтера, два штампача “Зebra”.

- Будући да је Врање универзитетски град, потребе корисника за информацијама су све израженије. Како је задатак Библиотеке пружање различитих врста информација, планирамо да унапредимо рад Интернет читаонице коју наши чланови, уз минималну надокнаду, користе у све већем броју.

- Библиотека годинама не успева да реализује набавку минималног броја књига (на основу Стандарда за јавне библиотеке у Републици Србији усвојеним почетком јануара 2010. године. Годишњи стандард за минималну принову књига за нашу Библиотеку је куповина 7.500 књига и 50 наслова периодике годишње. Укупна средства потребна за годишњу куповину књига (7500) и периодике (50 наслова) износе 5,520,000 динара.

- Библиотека са тренутним фондом од **128.525 монографских публикација** (59.398 записа) и **311 наслова серијских публикација**, унетих у Cobiss базу има проблем смештаја, јер недостаје око 500 метара дужних полица.

- Комплетан програм услуга Библиотека не може да оствари без књиговезачке опреме чија је набавка неопходна. Без тога, Библиотека мора да издваја знатна средства за поправку и повезивање књига и периодике.

- Културно-просветна делатност ће бити усмерена на промоције актуелних и награђиваних књига, изложбе, трибине итд. Књижевне вечери, предвања и промоције биће посвећене не само делима из области белетристике, већ и садржајима који се баве различитим областима науке и уметности.

- Да би одговорили потребама корисника, које су сваким даном све сложеније, неопходно је едуковати библиотекаре који ће знати да одговоре новим технолошким трендовима. У циљу едукације запослених, Библиотека сарађује са Народном библиотеком Србије.

- Библиотека планира да настави у току 2021. године сарадњу са традиционалним сарадницима (партнерима) и тражење нових сарадника у невладиним и владиним организацијама и агенцијама у земљи и иностранству у циљу проширивања садржаја и активности које ће библиотека понудити својим корисницима успешну сарадњу са горе поменутим сарадницима и да гради нове мостове сарадње да другим установама и институцијама у циљу осавремењавања библиотечке делатности и увођења иновативних услуга.

Основни предуслов за реализацију Програма Библиотеке „Бора Станковић” у Врању је побољшање услова у којима ова установа од посебног интереса за Републику Србију, обавља своју делатност.

Библиотека у 2021. години планира комплетно реновирање санитарних просторија (тоалети за кориснике и запослене) и реновирање Читаонице за научни рад. **Читаоница за научни рад** броји 30 читалачких места, али годинама се њен инвентар и опрема нису обнављали. Неопходно је комплетно реновирање и реорганизација простора (велики проблем је смештај стручног фонда и недостатак полица). Библиотека је урадила идејне пројекте за Читаоницу и санитарне просторије, а о овим проблемима је обавештен и Оснивач.

У **Огранку у Врањској Бањи** у 2019. години решен је просторни проблем. У решавању овог проблема највећи допринос тј. обезбеђивање нових просторија за Библиотеку дао је Оснивач – Град Врање, као релевантни орган. Библиотека је на коришћење добила просторије где је преселила књижни фонд, простор где је до недавно била смештена Апотека. Библиотека је пресељена у јануару 2019. године, након извршеног техничког и хигијенског сређивања. После дуге паузе Библиотека у Врањској Бањи наставља са радом, на нашу велику радост, али и мештана, јер одувек постоји велика заинтересованост становника Врањске Бање и њених туриста за књигама и читањем.

УСЛОВИ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПРОГРАМА

ПРОСТОР

Библиотека “Бора Станковић” располаже простором од 653m² у згради у најужем центру града, што са 240m² у Огранку у граду (Доње Врање) и Америчким кутком од 230 м² чини укупно 1123m².

У две просторије у приземљу смештено је Одељење периодике са читаоницом дневне штампе и сала за одржавање културних програма (око 100m²).

На спрату су смештена следећа одељења и службе:

1. Позајмно одељење за одрасле – 140m²,
2. Стручни фонд – 36m²,
3. Читаоница за стручни рад – 100m²; 30 места,
4. Читаоница периодике – 120m²
5. Дечје одељење са читаоницом – 72m²,
6. Служба за обраду библиотечке грађе – 16m²,
7. Завичајни фонд и матична служба – 20m²
8. Просторија руководиоца Библиотеке – 16m²
9. Амерички кутак – 230м

- Централни изложбени простор Библиотеке се налази у улазном холу, с тим што се и делови Читаонице, Позајмног, Дечјег одељења и Америчког кутка користе као изложбени.

- Простор за одржавање књижевних вечери, предавања и других скупова налази се у саставу медијатеке Америчког кутка, а користи се и простор Интернет читаонице .

- У оградима у насељеним местима општине, Библиотека располаже са још 173m², што укупно на подручју општине чини 1236 m². Укупан простор за рад оранака није сагласан стандардима.

Динамичан информационо-технолошки развој намеће темпо који Библиотека, у постојећем простору и са расположивом опремом покушава да прати. Принципи савременог библиотекарства предвиђају интерактивни однос корисника, библиотечког радника и библиотечке грађе, али услови у којима се размена информација обавља морају се константно осавременјавати и прилагођавати. Простор Библиотеке и њену опремљеност требало би знатно повећати, осавременити, учинити функционалним, економичним и естетски привлачним. Решавање наведених проблема наставиће се и у 2021. години, а свакако и у годинама које следе. Поред обезбеђивања новог простора, неопходно је приступити његовом унутрашњем уређењу и опремању.

Огранци Библиотеке немају квантитативно изражен проблем простора, али је он испољен у квалитативној димензији.

ОПРЕМА

Простор и опрема Библиотеке треба да омогуће рационално и функционално одвијање радних процеса и брзо и квалитетно услуживање корисника.

Основну опрему Библиотеке „Бора Станковић” чине:

- Регали за књиге и периодику - једнострани и двострани, израђени од метала - 1587m.
- Регали за периодику - једнострани и двострани, израђени од метала – 26m (односно, 96m дужних)
- Каталогски ормани - Библиотека поседује три једнострана каталожка ормана изграђена од метала и три изграђена од дрвета.
- Читаоница је опремљена столовима (9) и столицама (18).
- Опрема за излагање књига и другог библиотечког материјала – Библиотека поседује 8 стаклених (вертикалних) витрина, 5 хоризонталне, 20 панона и 5 постамената.
- Завичајно одељење је опремљено са: 6 застакњених полица (укупно 48m дужних), 2 дрвене полице (укупно 9m дужних), 2 металне полице (укупно 8m дужних) и ормарићима за некњижну грађу (5 комада).
- Матично одељење је реновирано и опремљено новим намештајем. У овој просторији је смештен новодобијени легат Драгана Мининчића Циге који броји око 1.000 књига. Од опреме одељење је приновљено са 8 двокрилних орамана (32 метара дужних полица), три радна стола и две ниске комодe за смештај документације..

ТЕХНИЧКА ОПРЕМА

Библиотека „Бора Станковић” располаже следећом техничком опремом:

- Телефон/телефакс;
- Бежични телефон;
- Мини телефонска централа са 6 апарата.
- Два дигитална фото-апарата
- Четири ламинатора
- LCD телевизор
- Мобилни телефон
- Пројектор са сталком
- Платно за пројектовање слике
- Професионални дигитални фото апарат са држачем

Рачунарска опрема

Библиотека

- Тридесет десктоп рачунара Pentium 4, у употреби је двадесет два десктоп рачунара у централној Библиотеци и осам у огранцима. Рачунари у централној Библиотеци су умрежени. Сви рачунари имају интернет конекцију.
- Један лаптоп рачунар марке Toshiba
- Један нет-бук рачунар марке ACER
- Један лаптоп рачунар марке Packard Bell
- Један лаптоп рачунар марке DELL
- Један лаптоп рачунар марке HP
- Шест ласерских штампача
- Два термо-штампача
- Један матрични штампач
- Један ISDN модем
- Један ADSL-модем
- Четири CD ROM читача
- Седам DVD резача
- Један HP скенер А4
- Један MUSTEK скенер А3

Интернет читаоница

- Једанаест десктоп рачунара P4, један у функцији сервера
- Један ласерски штампач
- Један штампач у боји
- Један скенер А4
- Једанаест CD ROM читача
- Три DVD резача
- Један мрежни рутер TP-Link
- Један фотокопирни апарат марке RICOH

Амерички кутак

- Осам десктоп рачунара типа P4
- Један нетбук рачунар марке Lenovo
- Један лаптоп рачунар марке Toshiba
- Два лаптоп рачунара марке Lenovo
- Пет лаптоп рачунара марке DELL
- Један нетбук рачунар марке ASUS-Yoga
- Два лаптоп рачунара марке Mac Book Pro
- Три DVD ROM/CD RW читача
- Три DVD резач
- Један екстерни хард диск
- Два ласерска штампача
- Један штампач у боји
- Један скенер
- Фотокопир апарат
- Два ламинатора
- Телефон/телефакс;
- Бежични телефон
- Телевизор Panasonic CRT
- Музичка мини линија

- Сателитска антена са ресивером
- Пројектор
- Интерактивна табла марке Panasonic
- DVD и VHS плејер
- Дигитални фото-апарат

Развој библиотечке делатности намеће основну претпоставку да је неопходно да Библиотеке буду технички опремљене новом рачунарском опремом, рачунарским склоповима, опреме за сервисирање старих и пропалих делова рачунара, рачунарске периферије, као и делова за чување, заштиту и сигурност целокупне опреме. Такође, аутоматизовано обављање библиотечких послова намеће сталну потребу за заменом и надоградњом постојеће локалне мреже рачунарске мреже Библиотеке, као и пратеће техничке опреме која ће обезбедити стабилност читавог система.

КАДАР

Најважнији ресурс Библиотеке су њени запослени.

У Библиотеци у сталном радном односу ради укупно 27 радника, од чега 23 радника је распоређено на стручним пословима, директор и троје помоћних радника. Положен стручни испит из области библиотечко- информационе делатности има свих 23 радника.

Квалификациона структура запослених радника је следећа:

- 19 радника са високом школском спремом (укључујући директора);
- 5 радника са средњом школском спремом;
- 3 помоћна радника

Стручна структура стално запослених радника Библиотеке повољна је и изнад просека на нивоу Републике. На стручним пословима ради 18 запослених са високом стручном спремом и 5 запослених са средњом стручном спремом и сви имају положене стручне испите и одговарајуће лиценце. Квалификациона структура запослених је повољна и изнад републичког просека у јавним библиотекама.

Програм рада за 2021. годину, уколико се укаже потреба, биће током године допуњаван новим садржајима. Програм остаје отворен за све иницијативе у циљу успешног развоја културе и општег друштвеног развоја.

13.11.2020.године

У Врању,

Зоран Најдић, директор

